

TALENTARBEJDE PÅ HOVEDFORLØB PÅ SOSU STV

Talentspor SOSU/PAU

Nærværende notat tager udgangspunkt i erfaringerne og anbefalingerne fra projektet "Talentvejen" (www.talentvejen.nu). Et projekt som er udarbejdet i samarbejde med teknologisk Institut og University College Syd i perioden feb. 2013 – april 2015. Vi inddrager endvidere elementer af erfaringer og konklusioner fra Projektet " Syddanske talenter".

EUD-reform og talentudvikling

EUD-reformen trådte i kraft pr. 1. august 2015. Den overordnede intention med reformen er, at flere skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse. Flere skal fuldføre en erhvervsuddannelse. Erhvervsuddannelserne skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan, og sidst men ikke mindst tilliden til og trivsel på erhvervsskolerne skal styrkes.

Erhvervsuddannelserne skal således være for dem, der kan og vil. Der vil være et øget fokus på kerneydelsen: undervisning, samt på faglige niveauer, talentspor mv. Der vil være forskellige tilbud for: de helt unge, de unge og de voksne.

Det lovmæssige

I Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser står der;

Det faglige udvalg tilrettelægger så vidt muligt uddannelsen med talentspor, hvoraf en betydelig del og mindst 25 % af skoleundervisningen i hovedforløbet foregår på højere niveauer end det obligatoriske, jf. reglerne om grundfagsniveauer og præstationsstandarder for uddannelsesspecifikke fag, herunder specialefag. (Bek om erhvervsuddannelser nr. 367 § 3, stk. 3).

Uddannelsesordningerne skal indeholde undervisningsmål for relevante uddannelsesspecifikke fag på højere niveauer end de obligatoriske (HBK § 4, stk.3).

Skolen tilbyder eventuelt i samarbejde med andre skoler og institutioner talentspor i alle uddannelser, hvor det faglige udvalg har bestemt, at uddannelsen skal kunne tilrettelægges på denne måde, jf. § 3, stk. 3 (Bek om erhvervsuddannelser nr. 367 § 36, stk. 1).

I Uddannelsesordningen står der:

Talentspor

Eleven kan ved uddannelsens start vælge at tilrettelægge sin uddannelse med talentspor. Gennemføres uddannelsen som et talentspor, vil en række af de obligatoriske uddannelsesspecifikke fag skulle gennemføres på ekspertniveau. Talentsporets indhold er fastsat af det faglige udvalg og fremgår af uddannelsesordningerne

De valgfri specialefag tilrettelægges, så eleven har mulighed for at fordybe sig i fagligt afgrænsede felter inden for hhv. social- og sundhedshjælperens, social- og sundhedsassistents eller den pædagogiske assistents jobområde. De valgfri specialefag afspejler faglige områder, der har særlig bevågenhed for det faglige udvalg

Det faglige udvalg anbefaler, at der i forbindelse med udarbejdelse af den lokale undervisningsplan drøftes lokale retningslinjer for uddannelsens talentspor, herunder hvordan kobling mellem teori og praktik sikres. Endvidere anbefaler det faglige udvalg, at det drøftes hvordan undervisningen kan gennemføres på henholdsvis avanceret og ekspert niveau.

UVM definerer begreberne således:

Avanceret niveau.

Eleven kan vurdere et problem, kan planlægge, løse og gennemføre en opgave eller aktivitet eller løse et problem også i ikke-rutinesituationer – alene eller i samarbejde med andre – under hensyn til opgavens art. På dette niveau lægges vægt på den personlige kompetence til at tage selvstændigt ansvar og vise initiativ samt kompetence til selv at formulere og løse faglige og sociale opgaver og problemer. Yderligere lægges vægt på kvalitetssans og kreativitet.

Ekspertniveau.

Eleven kan løse komplekse arbejdsopgaver og kan argumentere for valgte løsninger af opståede problemer. Der lægges vægt på evnen til at kunne bruge allerede opnåede kompetencer i en ny kontekst, på evnen til at arbejde med overblik og deltage i arbejdspladsens innovative processer. På dette niveau lægges vægt på den personlige kompetence til målrettet at kunne planlægge, tilrettelægge, udføre og evaluere arbejdsprocesserne således, at kvaliteten i processen og resultatet sikres. Endvidere lægges vægt på, at eleven kan vurdere og begrunde behovet for forbedringer af arbejdsprocesser, samt på at eleven kan kommunikere om sin faglighed i alle relevante sammenhænge (Bek om erhvervsuddannelse nr. 367 af 19/04/2016).

Talentfag på social- og sundhedsuddannelsen

SOSU hjælper	Talentfag	Niveau
Obligatoriske fag	Sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering	Ekspert

SOSU, Trin 2	Talentfag	Niveau
Obligatoriske fag	Det sammenhængende borger- og patientforløb	Ekspert
	Somatisk sygdom og sygepleje	Ekspert
	Sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering	Ekspert

PAU	Talentfag	Niveau
Obligatoriske fag	Det pædagogiske måltid og sundhed	Ekspert
	Digital pædagogisk praksis	Ekspert
	Naturen som pædagogisk læringsrum	Ekspert
	Digital kultur	Ekspert
	Rytmik, bevægelse og kroppens udtryksformer	Ekspert

Hvorfor arbejde med talenter?

- Fordi en elev med talent skal blive så dygtig som muligt
- Fordi en talentfuld elev medvirker til en positiv spredning af faget til de andre elever
- Fordi en talentfuld elev er med til løfte det generelle faglige niveau
- Fordi et talentspor er med til at bevare det gode ry for SOSU-uddannelserne og sikre en høj standard

Hvad er et talent?

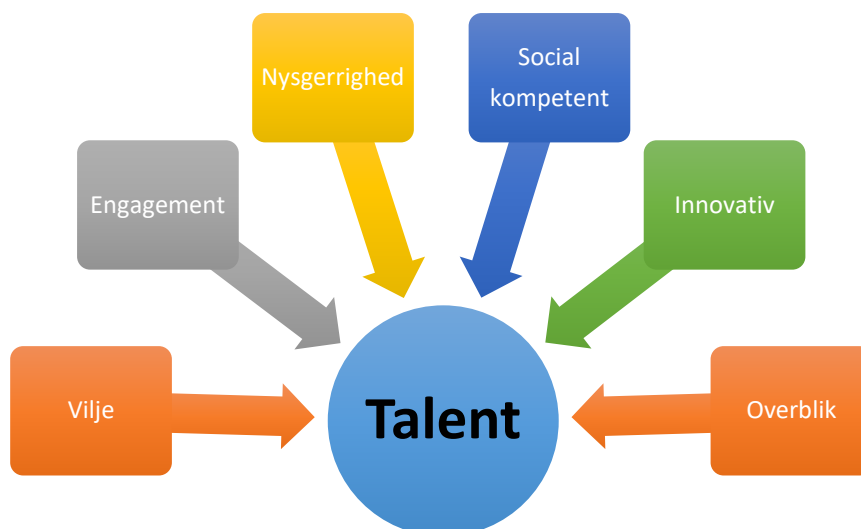
Talenteleven tilhører den øverste del af gennemsnittet - forskningen siger de bedste 10 procent.

Baggrunden for grundlæggende talentforståelse tager afsæt i 2 nøglebegreber i uddannelsessammenhæng:

1. Elevens **evner** som iboende anlæg eller færdigheder og viden på et niveau, som placerer eleven i de bedste 10 procent sammenlignet med tilsvarende aldersgrupper. Altså er talentet noget indre, som eleven har i sig.
2. Elevens **talent**, der er elevens mestring af systematisk tilegnede færdigheder, som placerer eleven i de bedste 10 procent, sammenlignet med tilsvarende aldersgrupper inden for de samme uddannelser. Altså talentet set som noget ydre, som eleven tilegner sig – og er noget som foregår både på skolen, og på praktikstedet.

I nedenstående model er angivet en række iboende mentale og fysiske evner, som eleven har med sig og som sættes i spil i talentudviklingen.

Naturlige evner
Mentale og fysiske

Tegn på talent:

En potentiel talentfuld elev vil allerede i den praktiske del af skoletiden udvise en særlig dybere forståelse af sit fag. Det kan være en ny måde at gribe en opgave an på, eller elevens refleksion over undervisningen ved at benytte eksisterende viden og sætte det ind i en ny sammenhæng. Eleven udviser i forhold til sit fag allerede en særlig kompetent adfærd. Det er af stor betydning, at det potentielle talent står sin prøve i virksomheden. Den kompetente adfærd, der allerede spottes på skolen, skal kunne stå distancen i praktikken ude i virksomheden.

Definitionen på talent på erhvervsuddannelsesområdet

Talentfulde træk spores hos en person som en kompetent adfærd ved en mestring af faget, der muliggør yderligere faglig kompetencetilegnelse og kompetenceudvikling på et niveau, der viser personens sociale engagement, kreativitet og reflektive overblik, som det spores en årgangs øverste 10 procent og som en innovativ proces, der har fokus på det særligt erhvervsorienterede slutprodukt.

De 6 iboende evner

I ovenstående model er der oplistet 6 iboende evner, der tilsammen indikerer, at der er et potentielt talent:

1. Vilje
2. Engagement
3. Nysgerrighed
4. Social kompetent
5. Innovativ
6. Overblik

De oplyste karakteristika er dynamiske. Man kan ikke hævde, at alle talenter og potentielle talenter skal have lige mange evner på alle seks felter.

Til hvert karakter træk kan knyttes en række begreber:

1. Vilje: gå på mod, mod, frontløber, overskud til sit fag, søger udfordringer
2. Engagement: disciplin, vedholdende, flid, arbejdsom, lyst, drive, selvudfordring, selvstændighed, ambitiøs, at gøre en forskel, konkurrenceminded
3. Nysgerrighed: Brænder for faget, opsøgende i forhold til ny viden
4. Social kompetent: At kunne omgås/indgå i alle sammenhænge og tage ejerskab
5. Innovativ: Tværfaglighed, tænke innovativt med fokus på arbejdsmarkedet
6. Overblik: Kan se nye sammenhænge med afsæt i den eksisterende viden,

Derudover fremhæves særligt begreberne *kreativ, reflekterende og kritisk stillingtagen*.

Talent i en erhvervsuddannelsessammenhæng er et *erhvervsfagligt og ikke nødvendigvis et bogligt talent*. Talent er i kombination med elevens evner en social proces. At være social kompetent og indgå i sociale sammenhænge i kombination med de fag-faglige evner, er afgørende for et talent. Dette kan siges at udgøre en forståelse af fagets og håndværkets indre natur. Den kompetente adfærd er både socialt og fagligt inkluderende på en måde, så også de bogligt svage elever kan have et potentielt talent.

Valg af talentspor for den enkelte elev

Alle elever, der ønsker det, kan følge et talentspor

For at begynde på et talentspor på SOSU STV skal eleven have en samtale med skolens 'talentmentor' med henblik på at blive grundigt oplyst og vejledt i forhold til sit ønske om at følge talentspor. Der skal foreligge en anbefaling fra en 'talentmentor' i forhold til den enkeltes valg af talentspor. Dette sker på baggrund af en helhedsbetragtning af elevens faglige og personlige kompetencer.

Talentsporet vælges i løbet af Grundforløb 2 og senest 2 uger efter start på hovedforløbet.

Framelding kan ske løbende og indtil senest dagen før prøvfag offentliggøres på uddannelsen. I forbindelse med framelding justeres uddannelsesplanen og uddannelsesaftalen på baggrund af helhedsevaluering.

Hvor kan eleven spottes til et talentspor?

Eleven kan selv fremkomme med ønsket om talentspor. Desuden kan skolen og arbejdsgiver spotte en potentiel elev og opfordre til et talentspor f.eks. på GF2. Dette kan ske til en ansættelsessamtale hos arbejdsgiver og/eller ved RKV-forløb for uddannelsesstart på skolen.

Organisering af talentspor

Talenteleverne følger de almindelige hold. Et talentspor opnås gennem en tydelig og beskrevet differentieret undervisning på de enkelte hold. Der kan oprettes talentgrupper på tværs af hold/undervisning/projekter.